

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 77/2023
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Δ΄

Συνεδρίαση της 20^{ής} Ιουνίου 2023

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Αντώνιος Τατσόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαος Μουκαζής, Φωτεινή Δεδούση, Διονύσιος Κολοβός και Σταυρούλα Μπανάκου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγητής: Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμό Φ.941/53984/Σ.8374/12.05.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας/Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων/Διεύθυνσης Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών, που υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, είτε σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 2292/1995, είτε σύμφωνα με άλλη κείμενη διάταξη, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας έχει αρμοδιότητα να υπογράψει για λογαριασμό της Ελλάδας τη συμφωνία σύστασης του Ταμείου Καινοτομίας του NATO (Limited Partnership Agreement, LPA), σε εφαρμογή απόφασης που ελήφθη από είκοσι δύο (22)

συμμετέχοντες Αρχηγούς Κρατών και Προέδρους Κυβερνήσεων, συμπεριλαμβανομένου του Πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας, στη Σύνοδο Κορυφής του NATO του έτους 2021 και κατόπιν της εν συνεχεία διαβίβασης στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, από την Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στο NATO, αντιγράφου της Επιστολής Δέσμευσης (Letter of Commitment, LoC) των συμμαχικών αυτών κρατών, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, περί υπογραφής της Συμφωνίας LPA σε εφαρμογή της προαναφερθείσας απόφασης.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από τα έγγραφα της ερωτώσας Υπηρεσίας και τα στοιχεία που τα συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η Βορειοατλαντική Συμμαχία (NATO) κατά την Σύνοδο Κορυφής του έτους 2021 υιοθέτησε την Ατζέντα 2030, με σειρά από δράσεις που αποβλέπουν στη διασφάλιση της τεχνολογικής υπεροχής της Συμμαχίας. Στο πλαίσιο αυτό συμφωνήθηκε από είκοσι δύο (22) Αρχηγούς Κρατών και Προέδρους Κυβερνήσεων, συμπεριλαμβανομένου του Πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας, η δημιουργία ενός πολυεθνικά χρηματοδοτούμενου Ταμείου Καινοτομίας (NATO Innovation Fund), στο οποίο τα συμμαχικά αυτά κράτη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, θα συνεισφέρουν σε εθελοντική βάση, για να επενδύσουν είτε άμεσα (Direct Investment) είτε μέσω άλλων επενδυτικών σχημάτων (Fund-of-Funds) σε νεοσύστατες επιχειρήσεις που αναπτύσσουν τεχνολογίες διπλής χρήσης (dual use) καθώς και αναδυόμενες τεχνολογίες αιχμής (Emerging and Disruptive Technologies, EDT's), τομείς που είναι κρίσιμοι για την ασφάλεια και αφορούν σε τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence), ανάλυση δεδομένων και πληροφορικής (data analysis and computing), αυτονομία (autonomy), κβαντικές τεχνολογίες (quantum-enabled technologies), βιοτεχνολογία (biotechnology), υπερηχητική τεχνολογία (hypersonic technology), διάστημα (space), καθώς και προηγμένα υλικά και κατασκευές (novel materials and manufacturing).

2. Ως ειδικότερος σκοπός του Ταμείου Καινοτομίας του NATO έχει

προσδιοριστεί η στοχευμένη ενίσχυση επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, που δραστηριοποιούνται στις υπερ-προηγμένες τεχνολογίες (deep technologies), προκειμένου αυτό να τις προσελκύσει στον χώρο της άμυνας και της ασφάλειας, αποτρέποντας επενδυτές τρίτων χωρών να μεταφέρουν τις τεχνολογίες αυτές εκτός της Συμμαχίας. Η στόχευση, μέσω των στρατηγικού χαρακτήρα αυτών επενδύσεων, είναι η χρηματοδότηση του εν λόγω Ταμείου να ανέλθει σε ένα (1) δισεκατομμύριο ευρώ (EUR) σε βάθος δεκαπέντε (15) ετών από τις εθελοντικές (opt-in) εισφορές των συμμετεχόντων συμμαχικών κρατών. Η οικονομική συνεισφορά κάθε συμμαχικού κράτους προκύπτει σύμφωνα με σχετικό μοντέλο χρηματοδότησης (Funding Model), που προβλέπει συνδυασμό ισοκατανομής της συνεισφοράς (equal split) κατά 60% και ύψους του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) (GDP-based) κατά 40%. Με βάση το οριστικοποιημένο Μοντέλο Χρηματοδότησης (Funding Model) του Ταμείου, που αφορά στην κατανομή του ενός δισεκατομμυρίου (1.000.000.000) EUR στα είκοσι δύο (22) συμμαχικά κράτη, η συμμετοχή της Ελλάδας θα ανέλθει σε 32.410.000,00 EUR σε βάθος δεκαπέντε (15) ετών, με κατανομή 3.240.000,00 EUR, ανά έτος, για τα πρώτα οκτώ (8) έτη και 930.000,00 EUR, ανά έτος, για τα επόμενα επτά (7) έτη.

3. Η λειτουργία του Ταμείου προβλέφθηκε ότι θα αντιστοιχεί σε εκείνη των Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capitals, VCs) και ότι αυτό θα έχει τη μορφή Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Limited Partnership, LP), με έναν (1) Ομόρρυθμο Εταίρο (General Partner), που θα έχει τη μορφή ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης (Private Limited Liability Company) και θα έχει συσταθεί και θα λειτουργεί σύμφωνα με το δίκαιο του Λουξεμβούργου, και Ετερόρρυθμους Εταίρους (Limited Partners) τα συμμετέχοντα Κράτη-Μέλη ή νομικά πρόσωπα ή οντότητες επενδύσεων. Ο General Partner θα είναι ο διαχειριστής, που θα ασκεί τη διοίκηση του Ταμείου, και θα προσλαμβάνεται από τους Limited Partners, οι οποίοι και καθορίζουν την επενδυτική στρατηγική του Ταμείου. Η σε καθημερινή βάση λειτουργία του Ταμείου ανατίθεται στον Διαχειριστή Επενδύσεων (Investment Manager), ο οποίος προβλέπεται ότι προβαίνει σε σύσταση Επιτροπής Επενδύσεων (Investment Committee), ενώ προβλέπεται μια υπερκείμενη οντότητα (General Partner Shareholder/Μέτοχος του Ομόρρυθμου Εταίρου) που έχει συσταθεί και λειτουργεί κατά το δίκαιο της Ολλανδίας (Dutch

Foundation), ως εταιρεία ειδικού σκοπού. Τα Κράτη-Μέλη θα ορίσουν, επίσης, εκπρόσωπο στην Limited Partners Advisory Committee (LPAC), η οποία έχει καθοδηγητικό και εποπτικό ρόλο, με αρμοδιότητα λήψης σχετικών αποφάσεων.

4. Με το υπ' αριθμ. 4148/1.08.2022 έγγραφο της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ελλάδας στο NATO διαβιβάσθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας επικυρωμένο αντίγραφο της Επιστολής Δέσμευσης (Letter of Commitment, LoC) των Αρχηγών Κρατών και Προέδρων Κυβερνήσεων των συμμαχικών κρατών, υπογεγραμμένα και από τον Έλληνα Πρωθυπουργό στη Σύνοδο Κορυφής του NATO της Μαδρίτης του 2022. Από την επιστολή αυτή (LoC) προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι τα συμβαλλόμενα συμμαχικά κράτη επιβεβαιώνουν την πρόθεσή τους να καταστούν Ομόρρυθμοι Εταίροι του Ταμείου, την πολιτική τους δέσμευση να προσχωρήσουν στο μοντέλο διακυβέρνησης καθώς και στο σχετικό μοντέλο χρηματοδότησης και πλαίσιο του Ταμείου, όπως αυτά παρατίθενται στη σχετικά επισυναπτόμενη Συμφωνία, στην εφαρμογή των εκκρεμών νομοθετικών και δημοσιονομικών εγκρίσεων και αναθεωρήσεων, ώστε να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα της εθνικής τους νομοθεσίας, αλλά και να υποδείξουν νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την υπογραφή της συμφωνίας σύστασης του Ταμείου το αργότερο την 1η Φεβρουαρίου του 2023 ή δεκατέσσερις (14) ημέρες μετά την έγκριση του Ταμείου από την αρμόδια εποπτική αρχή του Λουξεμβούργου, όποια από τις δύο ημερομηνίες είναι τελευταία (The Signatories ... Intend to become Limited Partners of the NATO Innovation Fund ... As such, each Signatory confirms its political commitment to enter into the Fund's governance model, funding model and framework for the Fund...as laid out in the Limited Partnership Agreement enclosed hereto ... Such commitment is subject, as relevant, to their pending legislative and budgetary approvals or reviews to confirm compatibility alongside national law... Signatories intend to identify a specific legal entity or individual that will be responsible for signing the LPA ...). Ήδη, η υπογραφή της Συμφωνίας τοποθετείται στο διάστημα πριν τη Σύνοδο Κορυφής του Ιουλίου του έτους 2023, ήτοι εντός του μηνός Ιουνίου του έτους 2023. Στην Επιστολή Δέσμευσης (LOC), επίσης, προβλέπεται, επίσης, ότι αυτή τίθεται σε ισχύ με την υπογραφή της από τα συμμετέχοντα συμμαχικά κράτη καθώς και ότι η

ισχύς της αυτή παύει όταν το Ταμείο Καινοτομίας αποκτήσει νομική υπόσταση, δηλαδή όταν υπογραφεί από τα συμμαχικά κράτη η σχετική συμφωνία για την ίδρυσή του (This LOC comes in effect upon signature by the Signatories. This LOC...will cease to have effect for the Signatories when the Fund mentioned above comes into legal existence).

5. Με βάση τα παραπάνω, υποβλήθηκε το ερώτημα, όπως ανωτέρω, στο με αριθμό Φ.941/53984/Σ.8374/12.05.2023 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων-Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, που αφορά στο, για λογαριασμό της Ελλάδας, αρμόδιο για την υπογραφή της Συμφωνίας πρόσωπο.

Νομοθετικό Πλαίσιο

6. Στην παρ. 1 του άρθρου 28 καθώς και στο άρθρο 36 του Συντάγματος προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: **«Άρθρο 28-Κανόνες του διεθνούς δικαίου και διεθνείς οργανισμοί.** 1.Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου... **Άρθρο 36 Διεθνής παραστάτης, διεθνείς συνθήκες.** 1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με τήρηση οπωσδήποτε των ορισμών του άρθρου 35 παράγραφος 1, εκπροσωπεί διεθνώς το Κράτος, κηρύσσει πόλεμο, συνομολογεί συνθήκες ειρήνης, συμμαχίας, οικονομικής συνεργασίας και συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις και τις ανακοινώνει στη Βουλή, με τις αναγκαίες διασαφήσεις, όταν το συμφέρον και η ασφάλεια του Κράτους το επιτρέπουν. 2.Οι συνθήκες για εμπόριο, φορολογία, οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις, και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, δεν ισχύουν χωρίς τυπικό νόμο που τις κυρώνει. ... 4. Η κύρωση διεθνών συνθηκών δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης κατά το άρθρο 43 παράγραφοι 2 και 4.».

7. Στο Προοίμιο και τα άρθρα 1 και 2 της καταρτισθείσας την 23η Μαΐου 1969 στη Βιέννη Σύμβασης περί του Δικαίου των Συνθηκών, που κυρώθηκε με το άρθρο Πρώτο του ν.δ. 402/1974 (Α' 141), προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «**Άρθρον Πρώτον**-Κυρούται και κτάται ισχύν νόμου η εν Βιέννη και υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταρτισθείσα την 23ην Μαΐου 1969 Σύμβασις περί του Δικαίου των Συνθηκών μετά του προσηρητημένου αυτή Παραρτήματος, ων το κείμενον .. έχει ως έπεται: **ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ**- Τα Συμβαλλόμενα εν τη παρούση Συμβάσει Μέρη: Συνεφώνησαν επί των ακολούθων: **Άρθρον 1- Εφαρμογή της παρούσης Συμβάσεως.** Η παρούσα σύμβασις εφαρμόζεται επί των συνθηκών μεταξύ κρατών. **Άρθρον 2- Χρησιμοποιούμενοι όροι.** 1. Δια τους σκοπούς της παρούσης συμβάσεως: (α) Δια του όρου "συνθήκη" νοείται διεθνής συμφωνία, συνομολογουμένη μεταξύ κρατών, εις έγγραφον τύπον και διεπομένη υπό του Διεθνούς Δικαίου, ανεξαρτήτως εάν περιλαμβάνεται εις εν, δύο ή πλείονα έγγραφα και ανεξαρτήτως της ειδικής αυτής ονομασίας.... **Άρθρον 26- Pacta sunt servanda-** Εκάστη συνθήκη εν ισχύϊ, δεσμεύει τα εις αυτήν συμβαλλόμενα μέρη και δέον να τηρήται καλή τη πίστει.»

8. Στο άρθρο Μόνο του ν. 1989/1952 (Α' 37), ο οποίος κύρωσε την υπογραφείσα την 4η Απριλίου 1949 στην Ουάσιγκτον Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, όπως αυτή τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 17^{ης} Οκτωβρίου 1951, καθώς και στο Προοίμιο και τα άρθρα 3 και 9 της εν λόγω Συνθήκης, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «**Άρθρον μόνον**-Κυρούται και έχει πλήρη και νόμιμον ισχύ η εν Ουασιγκτώνι υπογραφείσα τη 4^η Απριλίου 1949 Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού ως ετροποποιήθη υπό του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου της 17^{ης} Οκτωβρίου 1951, αφορώντος την προσχώρησιν της Ελλάδος και Τουρκίας... Δια Διαταγμάτων εκδοθησομένων προτάσει των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Αμύνης, Συντονισμού και Οικονομικών, θέλουσι ρυθμισθή τα της εκτελέσεως των δια των διατάξεων της ως άνω συνθήκης και του πρωτοκόλλου αναλαμβανομένων υποχρεώσεων. Ο παρών Νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημών σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους. **Προοίμιον**-Τα δια της παρούσης Συνθήκης συμβαλλόμενα Μέρη Έχουν απόφασιν να ενώσουν τας

προσπαθείας των προς συλλογικήν άμυναν και προς διαφύλαξιν της ειρήνης και της ασφαλείας. Ως εκ τούτου συμφωνούν επί της παρούσης Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού. **Άρθρον 3-** Προς μάλλον τελεσφόρον επίτευξιν των σκοπών της παρούσης Συνθήκης τα Μέρη κεχωρισμένως και από κοινού, δια συνεχούς και αποτελεσματικής κατ' ιδίαν προσπαθείας και αμοιβαίας αρωγής, θέλουσι διατηρήση και αναπτύξη την ατομικήν και ένοπλον συλλογικήν αυτών ικανότητα προς αντίστασιν κατ' ενόπλου επιθέσεως. **Άρθρον 9-** Τα Μέρη ιδρύουν δια του παρόντος Συμβούλιον, εν ω θ' αντιπροσωπεύηται έκαστον εξ αυτών, ίνα εξετάζη τα ζητήματα τ' αφορώντα την εφαρμογήν της παρούσης Συνθήκης. Το Συμβούλιον θέλει ούτω οργανωθή ώστε να είναι εις θέσιν να συνέρχηται ταχέως ανά πάσαν στιγμήν. Το Συμβούλιον θέλει οργανώση οία βοηθητικά σώματα κριθούν αναγκαία· ειδικώτερον θέλει ιδρύση αμέσως Επιτροπήν Αμύνης, ήτις θέλει συστήση μέτρα δια την εφαρμογήν των άρθρων 3 και 5.».

9. Στα άρθρα 1 και 2 του ν.δ. 2412 της 9 Μαΐου 1953 (Α' 124) «περί τροποποιήσεως του νόμου 1989/1952 "περί κυρώσεως της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού"», προβλέπονται τα ακόλουθα: **«Άρθρο 1-** Η δευτέρα παράγραφος του άρθρου μόνου του Νόμου 1989/1952 αντικαθίσταται ως εξής: "Δι' αποφάσεων εκδιδομένων υπό των Υπουργών Εξωτερικών, Συντονισμού, Εθνικής Αμύνης και Οικονομικών, προσυπογραφομένων και υπό του αρμοδίου δι' έκαστον θέμα Υπουργού, θα ρυθμίζονται τα της εκτελέσεως των δια της ως άνω Συνθήκης και του Πρωτοκόλλου αναλαμβανομένων υποχρεώσεων της χώρας. Αι ανωτέρω Υπουργικαί αποφάσεις δεν θα δημοσιεύωνται εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως." **Άρθρο 2-** Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της χρονολογίας καθ' ην ίσχυσεν ο Νόμος 1989/1952.».

10. Στα άρθρα 1 και 5 του ν. 2292/1995 (Α' 35) «Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, διοίκηση και έλεγχος των Ενόπλων Δυνάμεων και άλλες διατάξεις», όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: **«Άρθρο 1-Γενικά-** 1. Η Εθνική Άμυνα περιλαμβάνει το σύνολο των λειτουργιών και δραστηριοτήτων, που αναπτύσσονται από το Κράτος, με σκοπό την προστασία της εδαφικής ακεραιότητας, της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας και της ασφάλειας των πολιτών εναντίον οποιασδήποτε εξωτερικής επίθεσης ή απειλής, καθώς και την υποστήριξη των εθνικών

συμφερόντων. 2. Η ευθύνη για την άμυνα της Χώρας ανήκει στην Κυβέρνηση, η οποία καθορίζει την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και ασκεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του Συντάγματος τη διοίκηση των Ενόπλων Δυνάμεων δια του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (ΥΕΘΑ) που δρα στο πλαίσιο του νόμου και των σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ)... **Άρθρο 5 Γενικές αρμοδιότητες-** 1. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας είναι υπεύθυνος έναντι της Κυβέρνησης για τη διοίκηση και τον έλεγχο των Ενόπλων Δυνάμεων, προς υλοποίηση της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας που χαράσσει η Κυβέρνηση. 2. Προϊστάται του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των Ενόπλων Δυνάμεων και έχει όλες τις αρμοδιότητες του παρόντος νόμου, καθώς και αυτές που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. 3. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, σύμφωνα με την Πολιτική Εθνικής Άμυνας, που εκάστοτε διαμορφώνεται από το ΚΥ.Σ.Ε.Α., τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης και τις εισηγήσεις των Σ.Α.Μ. και Σ.Α.Γ.Ε.: α. Εγκρίνει την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, τη Στρατιωτική Αξιολόγηση της Κατάστασης και τις Κατευθύνσεις της Αμυντικής Σχεδίασης, που καθορίζουν τους στόχους Εθνικής Άμυνας. β. Εισηγείται στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.) τη δομή διοίκησης και τη μελλοντική δομή δυνάμεων. γ... δ... ε.... στ... ζ.... η. Αποφασίζει για θέματα επιστημονικής, τεχνολογικής έρευνας και ερευνητικών κέντρων των Ενόπλων Δυνάμεων. θ. Εγκρίνει προγράμματα ερευνών ανάπτυξης και αμυντικής παραγωγής ή προκαλεί αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή κοινές αποφάσεις υπουργών ή εισηγείται στη Βουλή νομοθετική ρύθμιση των αντίστοιχων θεμάτων.... 4....5....6....7. Καθορίζει την πολιτική του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όσον αφορά διεθνείς οργανισμούς και ενώσεις.....».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, και από την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Στο άρθρο 36 του Συντάγματος προβλέπεται ότι η διεθνής εκπροσώπηση της χώρας ανατίθεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και ότι αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και την αρμοδιότητα συνομολόγησης συνθηκών ειρήνης, συμμαχίας, οικονομικής συνεργασίας και συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις (παρ. 1). Ειδικά για τις συνθήκες που αφορούν στο εμπόριο, τη φορολογία, την οικονομική συνεργασία και τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, προβλέπεται ότι απαιτείται η κύρωσή τους με τυπικό νόμο (παρ. 2), αποκλειόμενης της κύρωσης μέσω νομοθετικής εξουσιοδότησης (παρ. 4). Εξάλλου, κατά την παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι κυρούμενες με νόμο από την Ελλάδα συνθήκες, από την επικύρωσή τους με το νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, καθίστανται αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, οι όποιες δε, μέσω αυτών, παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, έπρεπε να οριστούν με νόμο ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, είναι ισχυρές, ενόψει της προαναφερόμενης πρόβλεψης της παρ. 1 του άρθρου 36 του Συντάγματος.

12. Από το Προοίμιο και τα άρθρα 1 και 2 της καταρτισθείσας την 23η Μαΐου 1969 στη Βιέννη Σύμβασης περί του Δικαίου των Συνθηκών, που κυρώθηκε με το άρθρο Πρώτο του ν.δ. 402/1974, συνάγεται ότι υπό τον όρο συνθήκη νοείται κάθε είδους συμφωνία, η οποία, ανεξαρτήτως της ονομασίας της, συνομολογείται μεταξύ κρατών και διέπεται από το διεθνές δίκαιο. Δεν αποτελεί, επομένως, συνθήκη, η συμφωνία μεταξύ κρατών, που λόγω του αντικειμένου της ή λόγω της βουλήσεως των συμβαλλομένων δεν διέπεται από το διεθνές δίκαιο καθώς και η συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ κρατών και αλλοδαπών ιδιωτών (βλ. Ρούκουνα, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο 2021, σελ. 75-76). Στο άρθρο 26 εξάλλου της εν λόγω Σύμβασης προβλέπεται ότι οι συνθήκες διέπονται από την αρχή ότι οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται (*pacta sunt servanda*) από τα συμβαλλόμενα κράτη. Η πρόβλεψη αυτή περιέχει από άποψη διεθνούς δικαίου τη δεσμευτικότητα και το σεβασμό των συμπεφωνημένων από τα συμβαλλόμενα κράτη αλλά και την εκτέλεση από

αυτά με καλή πίστη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συνθήκη (βλ. Ρούκουνα ο.π., σελ. 112 επ.).

13. Περαιτέρω, με το άρθρο Μόνο του ν. 1989/1952 η Ελλάδα κύρωσε την υπογραφείσα στην Ουάσιγκτον στις 4 Απριλίου 1949 Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού (North Atlantic Treaty Organization–NATO), όπως αυτή τροποποιήθηκε, εν τω μεταξύ, με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 17ης Οκτωβρίου 1951, με το οποίο προσχώρησε η Ελλάδα στην υπόψη Συνθήκη, με συνέπεια, έκτοτε, να έχει καταστεί Μέρος της. Από το προοίμιο και το άρθρο 3 της Συνθήκης προκύπτει ότι το NATO αποτελεί διεθνή οργανισμό που αποβλέπει στη συλλογική άμυνα και ασφάλεια των συμβαλλομένων κρατών καθώς και τη διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης, ενώ, περαιτέρω, στο άρθρο 9 προβλέπεται ότι, στο πλαίσιο του NATO, έχει ιδρυθεί Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχει και αντιπροσωπεύεται καθένα από τα συμβαλλόμενα συμμαχικά κράτη, προκειμένου να εξετάζονται τα ζητήματα που αφορούν στην εφαρμογή της Συνθήκης αλλά και να λαμβάνονται όσα μέτρα κρίνονται αναγκαία για τη συλλογική άμυνα και ασφάλειά τους. Τέλος, με το άρθρο 1 του ν.δ. 2412/1953, που αντικατέστησε τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου μόνου του κυρωτικού της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού ν.1989/1952, προβλέφθηκε ότι οι όποιες υποχρεώσεις αναλαμβάνει η Ελλάδα στο πλαίσιο της εν λόγω Συνθήκης και του Πρωτοκόλλου προσχώρησής της σε αυτή θα εκτελούνται στην χώρα μας με αποφάσεις που εκδίδονται από τους Υπουργούς Εξωτερικών, Συντονισμού, Εθνικής Αμύνης και Οικονομικών και προσυπογράφονται και από τον αρμόδιο για το σχετικό θέμα Υπουργό, οι οποίες δεν δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επομένως, υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ως άνω συμβατικά κείμενα περί NATO αλλά και από τις θεσμικές πράξεις που λαμβάνονται από τα όργανα του NATO, κατ' εφαρμογή τους, μπορούν να εκτελούνται στην Χώρα μας δια της διοικητικής οδού, ήτοι μέσω κοινών υπουργικών αποφάσεων που δεν δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

14. Εξάλλου, από το συνδυασμό των άρθρων 1 και 5 του ν. 2292/1995, προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι η ευθύνη για την εθνική άμυνα και την ασφάλεια της χώρας ανήκουν στην Κυβέρνηση, η οποία καθορίζει τις σχετικές πολιτικές εθνικής άμυνας. Οι πολιτικές αυτές εθνικής άμυνας υλοποιούνται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας (πρβλ. και ΣΤΕ Ολ 2192/2014).

15. Από το πλέγμα των προαναφερόμενων, ερμηνευόμενων υπό την αρχή *pacta sunt servanda*, συνάγεται ότι τα μέτρα και οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το Συμβούλιο του NATO και από άλλα αρμόδια όργανα αυτού στα οποία συμμετέχει και αντιπροσωπεύεται η Ελλάδα, λόγω της προσχώρησής της στο NATO, και αφορούν στα εν γένει ζητήματα συλλογικής άμυνας και ασφάλειας, συνιστούν δεσμευτικές για τη χώρα υποχρεώσεις και αυτή οφείλει να τις εκτελεί, με βάση τις αρχές της καλής πίστης, είτε εκ μόνης της προσχώρησής της και της ένταξης της Συνθήκης και του Πρωτοκόλλου στο εσωτερικό δίκαιο, εφόσον οι κανόνες που σχετικά εισάγονται είναι αυτοδύναμης εφαρμογής (*Self Executing*), δηλαδή δεν απαιτούν συμπληρωματικές ενέργειες προκειμένου να εφαρμοσθούν, είτε μέσω της υιοθέτησης κανόνων εφαρμογής τους στο εσωτερικό δίκαιο, εάν απαιτούνται τέτοιες σχετικές συμπληρωματικές ενέργειες (*Non-Self Executing*), (πρβλ. Ρούκουνα, ο.π., σελ.116 επ). Σε όσες περιπτώσεις η εκτέλεση των υποχρεώσεων αυτών απαιτεί συμπληρωματικές εθνικές ενέργειες, αυτές, εκπληρώνονται κατά τα ανωτέρω, κατ' αρχήν, μέσω της έκδοσης της προβλεπόμενης στο άρθρο 1 του ν.δ. 2412/1953, που τροποποίησε τη δεύτερη παράγραφο του σχετικού κυρωτικού νόμου (ν. 1989/1952), κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών (ήδη έχει καταργηθεί το επίσης προβλεπόμενο Υπουργείο Συντονισμού) και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

16. Περαιτέρω, κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος επί του υποβαλλόμενου ερωτήματος διατυπώθηκε η γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. και τους Αντώνιο Τατσόπουλο, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ., Ελένη Πασαμιχάλη, Δημήτριο Κατωπόδη, Νικόλαο Μουκαζή, Διονύσιο Κολοβό και Σταυρούλα Μπανάκου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί επτά – 7), προς την οποία συντάχθηκε και ο Εισηγητής Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., με την έγιναν οποία δεκτά τα εξής:

Επειδή, με βάση όσα ανωτέρω διαλαμβάνονται, προκύπτει ότι η Ελλάδα συμμετείχε στη σχετική Σύνοδο Κορυφής των συμμαχικών κρατών του NATO και, στο πλαίσιο αυτής, συμφώνησε, σε επίπεδο Πρωθυπουργού, για τη λήψη

της απόφασης είκοσι δύο (22) Αρχηγών Κρατών και Προέδρων Κυβερνήσεων συμμαχικών κρατών του NATO περί σύστασης του Ταμείου Καινοτομίας του NATO (Limited Partnership Agreement, LPA), ενώ υπέγραψε και Επιστολή Δέσμευσης (Letter of Commitment), με την οποία επιβεβαίωσε, με τα λοιπά συμβαλλόμενα συμμαχικά κράτη, τη βούληση για την προσχώρηση στη Συμφωνία LPA, προκειμένου να καταστεί Ομόρρυθμος Εταίρος του Ταμείου υπό το συγκεκριμένο περιεχόμενο Συμφωνίας, ανέλαβε να διενεργήσει τις προς τούτο απαιτούμενες σχετικές νομοθετικές και δημοσιονομικές εγκρίσεις και αναθεωρήσεις, για την επιβεβαίωση της συμβατότητας της εσωτερικής νομοθεσίας της (Such commitment is subject, as relevant, to the pending legislative and budgetary approvals or reviews to confirm compatibility alongside national law...), αλλά και να υποδείξει νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την υπογραφή της Συμφωνίας (Signatories intend to identify a specific legal entity or individual that will be responsible for signing the LPA ...), ενώ η ίδια η Επιστολή Δέσμευσης προβλέπεται ότι έχει άμεση δεσμευτική ισχύ, αμέσως μετά την υπογραφή της από τα συμβαλλόμενα συμμαχικά κράτη, (This LOC comes in effect upon signature by the Signatories...), η οποία παύει μετά από την απόκτηση νόμιμης υπόστασης του Ταμείου (This LOC ...will cease to have effect for the Signatories when the Fund mentioned above comes into legal existence). Περαιτέρω, οι σκοποί του Ταμείου Καινοτομίας του NATO, με βάση τη Συμφωνία, ταυτίζονται πλήρως με τους ιδρυτικούς σκοπούς του NATO που αφορούν στη συλλογική άμυνα και την ασφάλεια των συμμετεχόντων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού συμμαχικών κρατών, αφού, ομοίως, αφορούν στη διασφάλιση της τεχνολογικής υπεροχής της συμμαχίας σε θέματα άμυνας και ασφάλειας. Υπό την έννοια αυτή, τόσο με βάση την ιδρυτική Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού και το Πρωτόκολλο προσχώρησης της Ελλάδας στο NATO όσο και με βάση τη θεσμική πράξη της σε επίπεδο Πρωθυπουργού συμμετοχής και εκδήλωσης βούλησης της Ελλάδος σε όργανο του NATO (Σύννοδος Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων του NATO), συνοδευόμενη από την υπογραφή της ανωτέρω, αμέσως ισχύος, Επιστολής Δέσμευσης, η χώρα έχει αναλάβει άμεση και πλήρη υποχρέωση διεθνούς δικαίου, τόσο έναντι του NATO όσο έναντι των λοιπών συμμετεχόντων συμμαχικών κρατών, για τη σύμπραξη της στη Συμφωνία

σύστασης του Ταμείου Καινοτομίας του NATO, με την υπογραφή της σχετικής ιδρυτικής πράξης του, που αφορά σε σκοπούς του NATO. Η υποχρέωση αυτή, αφορώσα σε συμπληρωματική εθνική ενέργεια προς εκτέλεση της ανωτέρω υποχρέωσης σε σχέση με το NATO, ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο και θα εκπληρωθεί μέσω της έκδοσης της προβλεπόμενης στο άρθρο 1 του ν.δ. 2412/1953, που αντικατέστησε τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου Μόνου του κυρωτικού νόμου της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού, (ν. 1989/1952), κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών και του τυχόν κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού (χωρίς, κατ' αρχήν, να προκύπτει στην προκειμένη περίπτωση αρμοδιότητα και άλλου Υπουργού), η οποία θα προσδιορίσει το όργανο που θα υπογράψει τη Συμφωνία για την ίδρυση του Ταμείου για λογαριασμό της Ελλάδας αλλά και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Το όργανο αυτό μπορεί να είναι και ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, δεδομένου ότι η συλλογική άμυνα και ασφάλεια, με την οποία συνδέεται η λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας του NATO, συνέχεται εκ της φύσεώς της με τις κυβερνητικές πολιτικές εθνικής άμυνας τις οποίες κατά τα άρθρα 1 και 5 του ν. 2292/1995 είναι αρμόδιος να υλοποιεί ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας. Σημειώνεται, για το εν λόγω Ταμείο, ότι έχει προβλεφθεί ότι αυτό θα έχει τη μορφή Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Limited Partnership, LP), με έναν (1) Ομόρρυθμο Εταίρο (General Partner), υπό τη μορφή ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης (Private Limited Liability Company), και Ετερόρρυθμους Εταίρους (Limited Partners) τα συμμετέχοντα Κράτη-Μέλη ή άλλα νομικά πρόσωπα ή οντότητες επενδύσεων και ότι αυτό (Ταμείο) θα διέπεται, ως προς τη σύσταση και τη λειτουργία του, από το δίκαιο του Λουξεμβούργου. Ως εκ τούτου, η υπογραφή της Συμφωνίας για τη σύστασή του αφενός αφορώσα, ως συμβαλλόμενους, συμμαχικά κράτη του NATO ή άλλα νομικά πρόσωπα ή οντότητες επενδύσεων, και ιδιώτη-νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού δικαίου (Ομόρρυθμο Εταίρο-General Partner), αφετέρου διεπόμενη από το δίκαιο του Λουξεμβούργου, και όχι από το διεθνές δίκαιο, δεν αφορά σε υπογραφή συνθήκης κατά την έννοια της Σύμβασης της Βιέννης, περί του Δικαίου των Συνθηκών, και, ως εκ τούτου, δεν υπόκειται στις διαδικασίες και τις δεσμεύσεις του άρθρου 36 του Συντάγματος. Τέλος, και στην εσωτερική έννομη τάξη, ο ν. 3433/2006 (Α' 20) περί προμηθειών των ενόπλων δυνάμεων επιτρέπει συμβάσεις με φυσικά ή

νομικά πρόσωπα ή κρατικές αρχές με αντικείμενο την εκτέλεση έργου που αφορά στην ανάπτυξη ή στην παραγωγή προϊόντος και απαιτεί έρευνα ή εφαρμογή νέας αμυντικής τεχνολογίας ή έρευνα για την ανάπτυξη εξειδικευμένης τεχνολογίας ή ειδικής γνώσης για αμυντικούς σκοπούς (άρθρο 1 παρ. 7) και, μάλιστα, ως πηγή χρηματοδότησης περιλαμβάνονται όλοι οι ισχύοντες τρόποι χρηματοδότησης (άρθρο 68). Επομένως, και η εθνική έννομη τάξη δεν αγνοεί χρηματοδοτήσεις φορέων για αναπτυξιακούς σκοπούς στον τομέα της εθνικής άμυνας.

17. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από τους Παναγιώτη Παππά, Στέργιο Κίκα, Αναστασία Ζαφειριάδου και Φωτεινή Δεδούση, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί τέσσερεις – 4), έγιναν δεκτά τα εξής:

A. Από το διδόμενο πραγματικό και την σχετική Επιστολή Δέσμευσης (Letter of Commitment) προκύπτει (καθώς οι ειδικότερες προβλέψεις του σχεδίου συμφωνίας δεν εισήχθησαν ενώπιον του Τμήματος) ότι η νομική μορφή του προς ίδρυση Ταμείου θα αντιστοιχεί σε εκείνη των Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capitals, VCs) με χαρακτήρα στρατηγικών επενδύσεων, η οποία είναι μέχρι σήμερα γνωστή ως συστηνόμενη από φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα. Με την προαναφερόμενη Επιστολή Δέσμευσης, είκοσι δυο (22) από τα Κράτη-Μέλη του NATO ανέλαβαν πολιτική δέσμευση (political commitment) να συμμετάσχουν, ως κυρίαρχα κράτη, μαζί με νομικές οντότητες του ιδιωτικού δικαίου, στη σύσταση ενός Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών το οποίο θα αποτελεί εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και θα φέρει την επωνυμία «Ταμείο Καινοτομίας του NATO». Ως εκ τούτου, το Ταμείο αυτό χαρακτηρίζεται ως μοναδική, σε παγκόσμιο επίπεδο, περίπτωση Venture Capital με την συμμετοχή κυρίαρχων κρατών («the world's first multi-sovereign venture capital fund»). Ειδικότερα, με την συμμετοχή του στο εν λόγω Venture Capital καθένα από τα παραπάνω 22 κράτη θα αποκτήσει την ιδιότητα του ετερόρρυθμου εταίρου αυτού (Limited Partner), οι 22 δε αυτοί ετερόρρυθμοι εταίροι θα προσλάβουν τον Ομόρρυθμο Εταίρο (General Partner) μέτοχος του οποίου θα είναι μια υπερκείμενη νομική οντότητα (General Partner Shareholder) η οποία θα συνιστά εταιρεία ειδικού σκοπού, ενώ η καθ' αυτή λειτουργία του Ταμείου θα υλοποιείται από τον Διαχειριστή Επενδύσεων

(Investment Manager). Το Ταμείο θα επενδύει είτε άμεσα (Direct Investment) σε επιχειρήσεις είτε μέσω άλλων επενδυτικών σχημάτων (Fund-of-Funds) [βλ. ιδίως, παρ. 3 στοιχείο δ) περ. 2 της από 12.5.2023 έκθεσης πραγματικών περιστατικών της Διεύθυνσης Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών του ΥΕΘΑ].

B. Με δεδομένες τις ιδιαιτερότητες και τους σκοπούς του εγχειρήματος, τα προαναφερόμενα 22 κράτη επιβεβαίωσαν ρητώς στην Επιστολή Δέσμευσης ότι η παραπάνω πολιτική δέσμευσή τους, τελεί υπό την επιφύλαξη, κατά περίπτωση, εκκρεμών τους νομοθετικών, δημοσιονομικών εγκρίσεων ή ελέγχων, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα προς το εθνικό δίκαιο (βλ. παρ. 3 του Letter of Commitment: «Such commitment is subject, as relevant, to their pending legislative and budgetary approvals or reviews to confirm compatibility alongside national law»). Από τα παραπάνω συνάγεται ότι δεν πρόκειται για περίπτωση εκτέλεσης υποχρέωσης της χώρας η οποία αναλήφθηκε από την Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, όπως αυτή είχε τροποποιηθεί με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 17ης Οκτωβρίου 1951, με συνέπεια να μην μπορεί να βρει πεδίο εφαρμογής η διάταξη της δεύτερης παραγράφου του άρθρου μόνου του ν. 1989/1952, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2412/1953, στην οποία προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης από τους Υπουργούς Εξωτερικών, Συντονισμού, Εθνικής Αμύνης και Οικονομικών, προσυπογραφομένης από τον αρμόδιο για κάθε θέμα Υπουργό, προς ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην εκτέλεση τέτοιων υποχρεώσεων. Επίσης δεν βρίσκει πεδίο εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2292/1995 που αφορά αρμοδιότητες του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Επιπροσθέτως, με δεδομένο ότι ρητώς εξαρτήθηκε και από την χώρα μας, με την Επιστολή Δέσμευσης, η υλοποίηση της δέσμευσης αυτής από την παροχή κάθε απαιτούμενης έγκρισης ή ελέγχου (περιλαμβανομένης της πρόβλεψης της σχετικής δαπάνης, βλ. και άρθρο 78 παρ. 2 του Συντάγματος) σε εθνικό επίπεδο και εν γένει από την ολοκλήρωση κάθε διαδικασίας η οποία θα ήταν αναγκαία προς επιβεβαίωση της συμβατότητάς της προς το εθνικό δίκαιο, ανακύπτει εν προκειμένω ζήτημα αναζήτησης της ύπαρξης ή μη νομικού πλαισίου το οποίο να προβλέπει σχετική δυνατότητα υλοποίησης, καθώς και τις προϋποθέσεις ή τους όρους υπό τους οποίους μπορεί να λάβει χώρα αυτή. Τούτο, ιδίως, με δεδομένο ότι στο ελληνικό δίκαιο υφίστανται

διατάξεις όπως οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 περ. α) και παρ. 4 και του άρθρου 2 παρ. 3 του ν. 3389/2005 (Α'232), όπως ισχύει, σύμφωνα με τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν δύναται να είναι μέτοχος εταιρειών ειδικού σκοπού και να συμπράττει με ιδιωτικούς φορείς σε δραστηριότητες οι οποίες κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος, στις οποίες περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η εθνική άμυνα. Περαιτέρω, ενόψει της εξαιρετικής σπουδαιότητας των τομέων στους οποίους αφορά η ανάπτυξη των σκοπών του προς σύσταση Ταμείου, οι οποίοι συνιστούν όλως ευαίσθητους τομείς, για ορισμένους από τους οποίους ήδη υφίστανται ρυθμίσεις [για παράδειγμα, ζητήματα προσωπικών δεδομένων (βλ. και άρθρο 9Α του Συντάγματος)] ή πληροφοριών που αφορούν στην ασφάλεια και την εθνική άμυνα, ζητήματα βιοτεχνολογίας κ.ά., (βλ. και άρθρο 5 παρ. 5 του Συντάγματος), ενώ άλλοι παραμένουν αρρυθμιστοι είτε εντελώς είτε σε σημαντικό βαθμό και μάλιστα σε διεθνές επίπεδο (για παράδειγμα σημαντικά ζητήματα της ραγδαίως εξελισσόμενης τεχνητής νοημοσύνης), ανακύπτει το ζήτημα ότι τέτοια θέματα δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως λεπτομερειακά ή τεχνικά, ώστε η ρύθμιση της δυνατότητας υλοποίησής τους αλλά και τυχόν όρων αυτής, να δύναται να γίνει πρωτογενώς με κοινή υπουργική απόφαση. Συνεπεία των παραπάνω και επειδή η νομοθετική κύρωση έπεται της υπογραφής μιας σύμβασης, προκειμένου να υλοποιηθεί η εν λόγω δέσμευση θα απαιτείτο νομοθετική ρύθμιση των σχετικών ζητημάτων, η οποία θα τελούσε υπό τον όρο της συμβατότητάς της με το οικείο, για κάθε κρίσιμο εν προκειμένω τομέα, αυξημένης τυπικής ισχύος νομικό πλαίσιο.

Απάντηση

18. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής: Το όργανο που έχει αρμοδιότητα να υπογράψει για λογαριασμό της Ελλάδας την ιδρυτική για τη σύσταση του Ταμείου Καινοτομίας του NATO (Limited Partnership Agreement, LPA) Συμφωνία, σε εφαρμογή απόφασης που ελήφθη από είκοσι δύο (22) συμμετέχοντες Αρχηγούς Κρατών και Προέδρους Κυβερνήσεων, συμπεριλαμβανομένου του Πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας, σε Σύνοδο Κορυφής του NATO και της υπογραφής από τον Έλληνα Πρωθυπουργό σχετικής Επιστολής Δέσμευσης (Letter of Commitment) των συμμετεχόντων συμμαχικών κρατών, που διαβιβάστηκε

στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας από τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στο ΝΑΤΟ, θα καθοριστεί μέσω της κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, που προβλέπεται στο άρθρο 1 του ν.δ. 2412/1953, που αντικατέστησε τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου Μόνου του ν. 1989/1952, κυρωτικού της υπογραφείσας στην Ουάσιγκτον στις 4 Απριλίου 1949 Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού, όπως αυτή τροποποιήθηκε, εν τω μεταξύ, με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 17ης Οκτωβρίου 1951, και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το όργανο αυτό μπορεί να είναι και ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, δεδομένου ότι η συλλογική άμυνα και ασφάλεια των συμμαχικών κρατών, με την οποία συνδέεται η λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας του ΝΑΤΟ, συνέχεται εκ της φύσεώς της με τις κυβερνητικές πολιτικές εθνικής άμυνας, τις οποίες κατά τα άρθρα 1 και 5 του ν. 2292/1995 είναι αρμόδιος να υλοποιεί ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 27 Ιουνίου 2023

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.